

Jeesus – armonvälittäjä

MARKO JAUHIAINEN

Kun Raamatussa kuvataan Jumalan armotyötä, käytetään usein termiä ”sovitus”. Ilmaisua kätkee taakseen kaksi erilaista alkutekstistä löytyvää ajatusta, sovinnon ja lepyttämisen.

Raamatun mukaan synti voidaan perimmiltään ymmärtää ihmiskunnan kapinaksi Jumalaa vastaan. Menetettyään paratiisissa alkuperäisen suhteen ja yhteyden Luojaansa kaikki ihmiset ovat luonnostaan Jumalan vihollisia ja ikään kuin sotatilassa hänen kanssaan. Tämä tilanne korjautuu vain sillä, että ihminen tekee rauhan tai sovinnon Jumalan kanssa ja pääsee näin hänen kanssaan hyviin väleihin.

Koska syntiinlankeemuksen myötä koko ihmiskunta oli Jumalasta vieraantunut, ei todellisen ja kestäväen sovinnon teko kuitenkaan ollut ihmiselle mahdollista. Ainoa vaihtoehto oli, että Jumala itse valmisti tarvittavan sovinnon antamalla ainoan Poikansa kuolemaan ristille.ⁱ Nyt ne, jotka ovat Jeesuksessa Kristuksessa, ovat päässeet sovintoon Jumalan kanssa.

Sovitus kutsuu sovintoon lähimmäisen kanssa

Jumalan ja ihmisen välisen rauhan lisäksi Jumalan valmistamalla sovituksella on myös muita seurauksia ja ulottuvuuksia. Ensiksi-kin Paavalin mukaan Jeesus teki kuolemallaan tyhjäksi lain käskyineen ja säädöksi-
neen, ja siten poisti juutalaisia ja pakanoita erottavan ”vihollisuuden muurin”.ⁱⁱ Näin hän sai aikaan rauhan ja loi nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi, joka on sovitettu Jumalan kanssa. Sovitus siis avasi myös pakanoille pääsyn Jumalan perheeseen ja pyhien kansaan.

Toinen seuraus sovinnosta Jumalan kanssa on se, että sovitettuina saamme nyt kutsua muitakin tämän saman rauhan piiriin.ⁱⁱⁱ Tämä ei ole pelkästään apostolien, evankelistojen tai pastorien tehtävä, vaan jokainen Jeesuksen seuraaja on kutsuttu olemaan hänen todistajansa ja kertomaan siitä, että rauha Jumalan kanssa on mahdollinen – ja että se kannattaa tehdä.^{iv}

Kolmanneksi sovinnolla on myös eettinen ulottuvuus. Jos Jumala on meille, kappelillisille syntisille, lahjoittanut sovituksen, niin kuinka paljoa ennemmin meidän tulisi-kaan Isämme luonnetta heijastavina lapsina pyrkiä rauhaan ja sovintoon kaikkien ihmisten kanssa.^v Jumala maksoi sovituksesta niin kalliisti, että meillä ei ole varaa – eikä yhtään tekosyytä – olla vihamielisissä väleissä toisten kanssa.

Jumalan viha vaatii lepyttämistä

Sovinnon lisäksi sovitus merkitsee Jumalan ja hänen vihansa lepyttämistä. Synti ja kaikenlainen pahuus eivät ainoastaan riko ihmisen suhteen Jumalaan, vaan Jumalan pyhyys vaatii, että ennen pitkää niistä seuraa myös rangaistus. Vanhassa testamentissa Jumalan viha väärintekijöitä vastaan saattoi leimataa hyvinkin äkkiä, mutta Uuden testamentin puolella vastaavanlaista kiivautta nähdään lähinnä Ilmestyskirjan loppumetreillä.^{vi} Jumala ei kuitenkaan ole muuttunut ja niinpä syntiset ovat Paavalin mukaan Jumalan vihan alaisia; vihan, joka lopulta tulee kohtaamaan kaikkea jumalattomuutta ja vääryyttä ja tuhoaa ne.^{vii}

Ainoa keino paeta tätä kohtaloa on Jumalan ja hänen vihansa lepyttäminen. Tästä löytyy runsaasti esimerkkejä Vanhasta testamentista, jossa Jumalan vihaa lepytettiin sekä spontaanisti että erilaisilla laissa säädettyillä uhreilla.^{viii} Vanhan liiton uhrijärjestelmä ei tarjonnut ongelmaan lopullista ratkaisua, mutta Jeesus teki sen, mihin eläinuhrit eivät pystyneet.^{ix} Ristillä Jumala antoi synnille Kristuksen kautta sen tuomion, minkä se ansaitsikin, lepyttäen Jumalan ja sovittaen koko maailman synnit.^x Ne, joille Jeesus on Herra, pelastuvat näin tulevalta vihalta.^{xi}

Jeesus, Jumalan armoistuin

Vanha kirkkoraamattu puhuu pyhäkköteltassa eli ilmestysmajassa olleesta ”armoistui-mesta”, joka oli liitonarkun päällä.^{xii} Tämä oli se syntien sovituspaiikka, jossa pyhä Jumala kohtasi syntisen Israelin ja jossa suurena sovituspäivänä toimitettiin uhriveren kautta sovitus koko kansalle. Roomalaiskirjeessä Paavali käyttää samaa alkukielen sanaa, puhuen Jeesuksesta Jumalan asettamana ”armoistuimena”, jossa syntinen ihminen pääsee hänen veressään, uskon kautta, Jumalan armotyöstä osalliseksi.^{xiii}

Paavalin viittaus Vanhan testamentin uhrikuvastoon on raamatuntutkijoille ilmeinen, mutta sen tarkka merkitys on osoittautunut vaikeasti käännettäväksi. Tarkoittaako Paavali, että Jeesus on ”sovitusuhri” – kuten uusin kirkkoraamattu asian ilmaisee – vai että Jeesus on se väline tai paikka – ”armoistuin” – jonka kautta Jumalan viha lepytetään? Molemmat näkemykset ovat mahdollisia ja kummallekin löytyy hyvät teologiset perustelut.

Mielekkäintä ehkä kuitenkin lienee ajatella, että Jeesuksen kuolema ja sen merkitys ylittävät jopa Paavalin käyttämän kuva-kielen rajat. Näin Jeesus on sekä se ”paikka”, jossa Jumala kohtaa syntisen ihmisen, että se uhri, jonka kautta tuo kohtaaminen – sovitus – tapahtuu. Ristillä tulemme kasvo-tusten Jumalan rakkauden kanssa, jota Jeesuksen uskollisuuden tähden tarjotaan jokai-selle. Tämä on vielä tänäkin päivänä hyvä uutinen langenneelle, synnin pauloissa elä-välle ihmiskunnalle.

Viitteet

- 1) Room. 5:10–11; Kol. 1:19–22.
- 2) Ef. 2:11–22.
- 3) 2. Kor. 5:18–21.
- 4) vrt. Luuk. 12:54–59.
- 5) Matt. 5:9, 21–26; Hepr. 12:14.
- 6) 2. Moos. 32:7–10; 3. Moos. 10:1–2; 4. Moos. 11:1–35; 15:41–50; Ilm. 11:18; 15:1–16:21.
- 7) Room. 1:18; Ef. 2:1–3.
- 8) esim. 3. Moos. 16.
- 9) Hepr. 10:11–14.
- 10) 1. Joh. 2:2; 4:10.
- 11) Room. 5:6–9; 1. Tess. 1:10; 5:9–10.
- 12) 2. Moos. 25:22; 30:6; 3. Moos. 16:1–34.
- 13) Room. 3:24–25.